

Art. 38. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i właściwym ministrom, w stosunku zaś do art. art. 28 — 30 i art. 33 Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 39. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województwa śląskiego w 6 miesięcy po ogłoszeniu, na obszarze zaś województwa śląskiego w 6 miesięcy po ogłoszeniu zgody Sejmu Śląskiego na niniejsze rozporządzenie.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

591.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 15 lipca 1927 r.

o izbach przemysłowo-handlowych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Stałą reprezentację interesów gospodarczych przemysłu i handlu powierza się izmom przemysłowo-handlowym, organizowanym i działającym na podstawie niniejszego rozporządzenia i osobnych dla każdej izby statutów.

Pod pojęcie przemysłu i handlu w rozumieniu rozporządzenia niniejszego podpada także górnictwo oraz przedsiębiorstwa finansowe, przewozowe, ekspe-

dycyjne, ubezpieczeniowe, komisowe i pośrednictwo handlowe, nie podpada natomiast rzemiosło.

Art. 2. Obszar całego Państwa dzieli się na okręgi izb przemysłowo-handlowych.

O utworzeniu izby, o jej siedzibie i granicach jej okręgu postanawia Minister Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii odpowiednich organizacji społeczno-gospodarczych. Minister Przemysłu i Handlu, po wysłuchaniu opinii właściwych izb, postanawia o wydzieleniu z okręgu izby jego części na rzecz nowotworzonej lub istniejącej izby lub o wcieleniu do okręgu jednej izby części lub całego okręgu drugiej izby.

Przy wyznaczaniu siedziby izby i granic jej okręgu należy w miarę możliwości uwzględnić istniejący podział obszaru Państwa na województwa i powiaty.

Izba, której istnienie ze względów gospodarczych przestało być uzasadnione, może być zniesiona uchwałą Rady Ministrów na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 3. Izba jest instytucją samorządu gospodarczego i osobą publiczno-prawną.

Nadzór nad izbami sprawuje Minister Przemysłu i Handlu.

Językiem urzędowym izby jest język polski.

Zakres działania.

Art. 4. Do zakresu działania izb w granicach ich właściwości (art. 1) należy:

1. obradowanie i stawianie wniosków oraz udzielanie władzom na ich żądanie lub z własnej inicjatywy spostrzeżeń i wiadomości;

2. wyrażanie opinii o projektach ustaw i ważniejszych rozporządzeń, współdziałanie na żądanie władz przy ich opracowywaniu oraz przedstawianie Rządowi własnych tego rodzaju projektów, a w szczególności wyrażanie opinii i współdziałanie na żądanie władz przy opracowywaniu i zmianach ustawodawstwa przemysłowego, handlowego i górniczego, ustawodawstwa w sprawach taryfy celnej oraz przepisów celnych, obrotu towarowego z zagranicą, obrotu pieniężnego, nowych dróg komunikacyjnych, taryf kolejowych i innych opłat przewozowych, przepisów, określających warunki przewozu i wszelkiego rodzaju komunikacji, ustawodawstwa podatkowego i monopolowego, ustawodawstwa w sprawach ochrony pracy i ubezpieczeń społecznych, ustawodawstwa w sprawach opieki społecznej, bezpośrednio dotyczących przemysłu i handlu (art. 1);

3. przedstawianie postulatów z zakresu traktatów handlowych;

4. przyczynianie się do zaspokojenia potrzeb i ułatwienia warunków rozwoju życia gospodarczego, w szczególności tworzenie, utrzymywanie lub popieranie, z zachowaniem przepisów ustawowych, odpowiednich instytucji i urządzeń, jako to: instytutów badawczych, muzeów, wystaw, pokazów, targów, biur informacyjnych i reklamacyjnych, w szczególności kolejowych i celnych;

5. zakładanie, prowadzenie i popieranie we współpracy z władzami oświatowymi szkół zawodowych i kształcących;

6. opinjowanie na żądanie władz oświatowych i z własnej inicjatywy o potrzebach i programach szkolnictwa zawodowego i dokształcającego oraz o stanie prowadzonych przez izby szkół;

7. wyznaczanie osób, powołanych do wydawania opinii i stwierdzania stanu faktycznego oraz innych działań, wymagających wiarogodności i znajomości rzeczy, w zakresie przedmiotów i czynności, mających znaczenie dla reprezentowanych przez izby dziedzin; w szczególności izbom przysługuje prawo ustanawiania i zaprzysięgania brakarzy, dyspaszerów i t. p., ustanawiania maklerów pozagiełdowych i okrętowych; przepisy obowiązujące o biegłych sądowych nie ulegają zmianie;

8. delegowanie przedstawicieli do utworzonych przez władze organów doradczych w sprawach, dotyczących lub mających znaczenie dla reprezentowanych przez izby dziedzin;

9. proponowanie w wypadkach, w których udział reprezentantów przemysłu i handlu przewidują odpowiednie ustawy lub rozporządzenia, kandydatów na stanowiska sędziów handlowych, członków komisji podatkowych, zarządców ugodowych i przymusowych, nadzorców sądowych i t. p.;

10. wydawanie władzom opinii, zaświadczeń o istniejących zwyczajach handlowych, cenach i t. p.;

11. wydawanie świadectw o pochodzeniu towarów i innych zaświadczeń, dotyczących obrotu handlowego i firm;

12. tworzenie, z zachowaniem istniejących przepisów, sądów polubownych do rozstrzygania sporów, wynikłych ze stosunków handlowych;

13. prowadzenie:

a) wykazu wszystkich w danym okręgu przedsiębiorstw, należących do reprezentowanych przez izbę dziedzin gospodarczych, z wyodrębnieniem firm, zapisanych do rejestru handlowego,

b) listy osób uprawnionych do wykonywania czynnego prawa wyborczego do izby;

14. zbieranie danych statystycznych, odpowiadających zakresowi pracy izb, przyczem dane te na żądanie Ministra Przemysłu i Handlu powinny mu być komunikowane; w tym wypadku Minister Przemysłu i Handlu może udzielić wskazówek, dotyczących zbierania danych i opracowywania dostarczanych mu zestawień;

15. składanie Ministrowi Przemysłu i Handlu kwartalnych sprawozdań o stosunkach gospodarczych swego okręgu oraz rocznego sprawozdania o swej działalności i stanie gospodarczym okręgu, nie później niż z końcem kwietnia następnego roku; sprawozdania roczne powinny być ogłaszane drukiem.

Izby spełniają również inne przekazane ustawami i rozporządzeniami czynności, w szczególności z zakresu działania odpowiednich władz państwowych, bądź w zupełności, bądź w zastępstwie, bądź ku pomocy wymienionych władz.

Art. 5. Celem umożliwienia izbom spełniania ich zadań właściwe władze rządowe będą udzielać im do zaopiniowania projekty ustaw przed wejściem ich na drogę obrad ustawodawczych oraz projekty ważniejszych rozporządzeń, jeżeli projekty te mają znaczenie dla dziedzin gospodarczych, reprezentowa-

nych przez izbę, i jeżeli interes publiczny lub pilność sprawy nie stanie temu na przeszkodzie.

Celem umożliwienia izbom wykonania obowiązków, przewidzianych w art. 4 p. 13 lit. b, władze podatkowe będą im udzielać wykazu osób, opłacających państwowy podatek przemysłowy, z wyszczególnieniem wysokości, w jakiej go opłacają.

Art. 6. Wszystkie znajdujące się w okręgu izby stowarzyszenia i korporacje, działające w dziedzinach gospodarczych, reprezentowanych przez izbę, oraz przedsiębiorstwa i osoby, trudniące się przemysłem i handlem (art. 1), obowiązane są udzielać izbie na jej żądanie informacji, wykazów i posiadanych danych statystycznych, potrzebnych izbie do spełniania jej zadań.

Związki zawodowe i instytucje ubezpieczeń społecznych są wyłączone z obowiązku, przewidzianego w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Winni naruszenia postanowień ustępu pierwszego będą karani grzywną do trzystu złotych.

Do orzekania powołany jest prezes izby. Kary nałożone przez prezesa izby wykonywa władza administracyjna pierwszej instancji miejsca zamieszkania skazanego za pośrednictwem organów gminnych.

Przeciwko orzeczeniu karnemu prezesa izby można w ciągu siedmiu dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na jego ręce żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju). Sąd postąpi według przepisów postępowania, obowiązujących w pierwszej instancji sądowej. Wyrok sądu okręgowego, wydany w drugiej instancji, jest prawomocny.

Na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego i w górnośląskiej części województwa śląskiego stosuje się przepisy o wydawaniu policyjnych mandatów karnych.

Prezes izby może uchylić swoje orzeczenie w razie żądania przekazania sprawy sądowi przed jej skierowaniem do sądu, lub gdy skazany dopełni obowiązku, przewidzianego w ustępie pierwszym, i przedstawi należyte usprawiedliwienie.

Statut izby.

Art. 7. Każda izba posiada osobny statut, którego pierwsza część zawiera regulamin wyborczy, druga—bliższe postanowienia organizacyjne, wyraźnie zastrzeżone statutowi niniejszem rozporządzeniem, oraz inne nie stojące z niniejszem rozporządzeniem w sprzeczności.

Pierwszą część statutu wyda Minister Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii izb lub odpowiednich organizacji społeczno-gospodarczych. Drugą część statutu oraz zmiany obu części uchwała izba. Uchwały te podlegają zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Skład izby.

Art. 8. W skład izby wchodzi radcowie z wyboru i radcowie mianowani przez Ministra Przemysłu i Handlu oraz mogą wchodzić radcowie kooptowani.

Wszyscy radcowie posiadają jednakowe prawa. Liczbę radców z wyboru oznaczy statut, utrzymując ją w granicach od 30 do 80.

Radcowie z wyboru powoływani są każdorazowo:

1) w $\frac{2}{5}$ swej liczby przez ogół osób, którym przysługuje czynne prawo wyborcze w myśl postanowień art. 10,

2) w $\frac{3}{5}$ swej liczby przez zrzeczenia gospodarce, wyznaczone w trybie, przewidzianym w art. 16.

Liczba radców z nominacji wynosi $\frac{1}{10}$ liczby radców z wyboru.

Liczba radców kooptowanych nie może przekraczać $\frac{1}{10}$ liczby radców z wyboru.

Kadencja i ustąpienie radców z wyboru.

Art. 9. Radcowie z wyboru są powoływani na lat 6.

Co trzy lata, dnia 31 grudnia, ustępuje połowa radców według starszeństwa wyboru. W celu ich zastąpienia przeprowadza się przed upływem wymienionego terminu nowe wybory. Do okresu trzyletniego nie zalicza się roku niepełnego. Losowanie rozstrzyga o ustąpieniu połowy radców z upływem trzyletniego okresu po ukonstytuowaniu się po raz pierwszy izby na podstawie niniejszego rozporządzenia lub po ukonstytuowaniu się izby, wybranej w następstwie rozwiązania poprzedniej.

Ustępujący radcowie mogą być ponownie wybrani. Na miejsce radcy z wyborów ogólnych (art. 8 ustęp czwarty, punkt 1), opróżnione przed upływem ustawowego okresu, wstępuje i pełni czynności do końca tego okresu ten z kandydatów, który przy ostatnich wyborach uzyskał największą z kolei ilość głosów, a w wypadku, przewidzianym w art. 15 ustęp piąty, kolejny kandydat właściwej listy.

W razie opróżnienia przed upływem ustawowego okresu miejsca radcy, wybranego przez zrzeczenie gospodarcze (art. 8 ustęp czwarty, punkt 2), w zrzeczeniu tem następuje ponowny wybór w trybie, przewidzianym w art. 17. Nowy radca wstępuje na opróżnione miejsce i pełni czynności do końca ustawowego okresu.

Porządek ustępowania radców określi szczegółowo statut izby.

Wybory ogólne.

Czynne i bierne prawo wyborcze.

Art. 10. Czynne prawo wyborcze (prawo wybierania) posiadają, pod warunkiem opłacania państwowego podatku przemysłowego:

1) osoby bez różnicy płci, które w okręgu izby posiadają przedsiębiorstwo przemysłowe albo handlowe lub trudnią się zawodowo i w sposób samoistny przemysłem i handlem (art. 1);

2) przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe (art. 1), istniejące w okręgu izby jako osoby prawne lub w innej dozwolonej prawem formie spółkowej, oraz tego rodzaju przedsiębiorstwa państwowe, samorządowe i korporacyj publicznych;

3) przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, wymienione w punktach 1) i 2), z siedzibą poza obrębem okręgu izby, posiadające jednak w okręgu izby filje.

Każda z osób, wymienionych w punkcie 1), oraz przedsiębiorstw, wymienionych w punktach 2) i 3),

posiadających w myśl ustępu pierwszego czynne prawo wyborcze, korzysta z jednego głosu, jeżeli, co się tyczy osób prawnych, statut nie stanowi inaczej.

Jeżeli wyłącznymi właścicielami przedsiębiorstw, wymienionych w ustępie pierwszym punkt 1), są osoby będące pod opieką lub kuratelą, czynne prawo wyborcze wykonywa kierownik przedsiębiorstwa.

W imieniu przedsiębiorstw, wymienionych w ustępie pierwszym punkt 2), wykonywają czynne prawo wyborcze ich dyrektorowie, kierownicy, członkowie zarządu, członkowie rady zawiadowczej (zarządzającej), osobiście odpowiedzialni wspólnicy, jawni wspólnicy.

W imieniu przedsiębiorstw, wymienionych w ustępie pierwszym punkt 3), czynne prawo wyborcze wykonywa kierownik filji.

Wszyscy, wykonywający we własnym lub cudzym imieniu czynne prawo wyborcze, powinni mieć ukończonych 25 lat życia, posiadać własnowolność i obywatelstwo polskie.

Art. 11. Bierne prawo wyborcze (prawo wybieralności) przysługuje osobom, które ukończyły 30 rok życia i mają prawo wykonywania we własnym lub cudzym imieniu czynnego prawa wyborczego do izby.

Art. 12. Czynne i bierne prawo wyborcze nie przysługuje:

1) upadłym dłużnikom,

2) osobom, skazanym prawomocnie wyrokiem sądowym za przestępstwa, pociągające za sobą utratę prawa wybierania do Sejmu.

Pozbawienie czynnego i biernego prawa wyborczego rozciąga się na czas trwania upadłości lub na czas trwania utraty prawa wybierania do Sejmu.

Zarządzenie wyborów i czynności wstępne.

Art. 13. Minister Przemysłu i Handlu zarządza wybory do izby, mianując w tym celu komisarza wyborczego z grona podległych mu urzędników. Komisarz wyborczy powołuje do życia główną komisję wyborczą i odpowiednią liczbę miejscowych komisji wyborczych. Głównej komisji wyborczej, która utworzona będzie w siedzibie izby, przewodniczy komisarz wyborczy. Komisja składa się z 3 do 8 przedstawicieli izby, a jeżeli w danym okręgu izba jeszcze nie istnieje — z 3 do 8 przedstawicieli kół przemysłowo-handlowych, powołanych przez komisarza wyborczego. Ponadto w skład głównej komisji wyborczej wchodzi dyrektor izby; przy wyborach zaś do nowej izby — urzędnik państwowy, wyznaczony przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Każda z miejscowych komisji wyborczych składa się z 3 do 5 przedstawicieli kół przemysłowo-handlowych, powołanych przez główną komisję wyborczą. Główna komisja wyborcza oznacza siedzibę miejscowych komisji wyborczych.

Przy wyborach do izby miejscowa gmina dostarcza na żądanie, za odpowiednią zapłatą, lokalu i sprzętów dla głównej komisji wyborczej i dla miejscowych komisji wyborczych.

Główna komisja wyborcza sporządza listę uprawnionych do głosowania na podstawie dokładnych list, prowadzonych przez izbę (art. 4 p. 13 lit. b), jeżeli

zaś izba jeszcze nie istnieje, na podstawie urzędowych wykazów, dostarczonych przez władze skarbowe. Następnie główna komisja wyborcza podaje listę uprawnionych do głosowania do publicznej wiadomości przez wyłożenie jej na przeciąg dwóch tygodni w lokalach miejscowych komisji wyborczych. Zarzuty przeciwko powyższej liście mogą być wnoszone w przeciągu jej wyłożenia. Główna komisja wyborcza rozstrzyga zarzuty ostatecznie, zawiadamiając reklamujących o swem orzeczeniu nie później, niż na dni 7 przed terminem wyborów, poczem ustala listę uprawnionych do głosowania.

Jednocześnie z wyłożeniem listy uprawnionych do głosowania główna komisja wyborcza podaje do publicznej wiadomości przepisy statutu, dotyczące regulaminu wyborczego, oraz miejsce i termin wyborów w ten sposób, aby odbyły się one przed upływem sześciu tygodni od dnia wyłożenia listy uprawnionych do głosowania.

Podział na grupy, kategorie i okręgi wyborcze.

Art. 14. Posiadający czynne prawo wyborcze dzieli się na grupy odpowiednio do sekcji izby (art. 24), każda zaś grupa może się dzielić na dwie kategorie według wysokości państwowego podatku przemysłowego, opłacanego przez zaliczonych do każdej kategorii.

Najniższą kwotę podatku, dającą prawo do zaliczenia do każdej z kategorii, a w braku podziału na kategorie, do każdej z grup wyborczych, określi statut.

Ten, komu może przysługiwać czynne prawo wyborcze w okręgu izby w więcej niż jednej grupie lub kategorii, zostaje zaliczony przez główną komisję wyborczą do jednej z nich, tej mianowicie, którą wskaże w terminie statutowo przewidzianym, a w razie zaniechania — według uznania głównej komisji wyborczej.

Statut może ustanowić podział okręgu izby w poszczególnych grupach lub kategoriach na okręgi wyborcze.

Każda grupa, a w niej kategoria i okrąg wyborczy wybiera radców osobno, w liczbie dla nich wyznaczonej.

Liczba radców, jaka ma być wybrana w każdej z grup, odpowiadających dwóm zasadniczym sekcjom (art. 24), jest równa. Statut może ustalić inny stosunek liczbowy ze względu na specjalne warunki gospodarcze w okręgu izby.

Statut oznaczy liczbę radców, jaka ma być wybrana w grupie, odpowiadającej innej sekcji, niż dwie zasadnicze. Przypadającą według ustępu szóstego liczbę radców zmniejsza się wówczas w tej grupie, która odpowiada sekcji zasadniczej, obejmującej daną gałąź gospodarczą (art. 24).

Liczbę radców, jaka ma być wybrana w każdej kategorii i w każdym okręgu wyborczym, oznacza statut.

Głosowanie i wynik wyborów.]

Art. 15. Głosowanie odbywa się we właściwej komisji wyborczej (miejscowej), która sprawdza nazwisko głosującego na właściwej dlań liście upra-

wnionych do głosowania oraz jego tożsamość w sposób bliżej określony w statucie.

Głosowanie jest tajne.

Każdy z głosujących oddaje kartkę, na której mają być wymienione osoby z pośród odpowiadających wymaganiami art. 11 w liczbie statutem dla danej grupy, kategorii lub okręgu wyborczego przewidzianej, zmniejszonej jednak o połowę przy wyborach, które się odbywają w myśl postanowień art. 9 ustęp drugi.

O wyniku wyborów rozstrzyga względna większość otrzymanych głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Statut może postanowić, że głosowanie odbywa się i wynik wyborów ustala się w trybie właściwym dla wyborów stosunkowych. Postanowienie to może dotyczyć wszystkich grup, kategorii i okręgów wyborczych lub tylko niektórych. Statut ustali liczbę podpisów, w które powinny być zaopatrzone listy kandydatów, zgłoszonych do głównej komisji wyborczej, oraz termin ich zgłoszenia. Przepis ustępu trzeciego ma analogiczne zastosowanie, przyczem liczba kandydatów powinna być uzupełniona takąż liczbą zastępców. Statut bliżej określi sposób stosowania zasady stosunkowości.

Po zamknięciu głosowania miejscowe komisje wyborcze przeprowadzają obliczenie głosów i wyniki obliczenia wraz z protokołem czynności wyborczej składają bezzwłocznie głównej komisji wyborczej, która na tej podstawie dokonywa obliczenia głosów dla całego okręgu i ustala wyniki wyborów. Główna komisja wyborcza sporządza protokół z czynności wyborczych i podaje wynik wyborów do publicznej wiadomości.

Każdy uprawniony do głosowania może wnieść zarzuty przeciw ważności wyborów do Ministra Przemysłu i Handlu za pośrednictwem głównej komisji wyborczej w ciągu dni 14 od dnia ogłoszenia wyniku wyborów. Minister Przemysłu i Handlu może unieważnić wybory w całości lub w części jedynie z powodu uchybienia przepisom niniejszego rozporządzenia lub statutu. Decyzja ta jest ostateczna. W razie unieważnienia należy jednocześnie zarządzić nowe wybory, które powinny się odbyć w ciągu sześciu tygodni od daty zarządzenia.

Główna komisja wyborcza zawiadamia wybranych radców o wyborze. Jeżeli wybrany nie złoży do dni 8 oświadczenia, że wybór przyjmuje, należy postąpić w sposób analogiczny do postanowień art. 9 ustęp czwarty.

Bliższe postanowienia o postępowaniu wyborczym zawiera statut.

Wybory przez zrzeszenia gospodarcze.

Art. 16. Minister Przemysłu i Handlu na wniosek komisarza wyborczego wyznaczy przy każdym kolejnych wyborach zrzeszenia gospodarcze, którym będzie przysługiwało prawo powołania radców izby w myśl postanowień art. 8 ustęp 4 punkt 2) w ogólnej liczbie, wynikającej z tych postanowień.

Przy wyznaczaniu zrzeszeń mogą być brane pod uwagę tylko te, które, istniejąc w sposób prawem przepisany co najmniej lat trzy przed terminem wy-

borów, mają według swych statutów za zadanie działalność, związaną z reprezentacją zawodowych interesów przemysłu i handlu (w rozumieniu art. 1).

Minister Przemysłu i Handlu określi liczbę radców, którzy mają być powołani przez każde zrzeszenie, przyczem będą stosowane analogicznie postanowienia art. 14 ustęp szósty i siódmy.

Osoby, które zostaną powołane w myśl postanowień ustępu trzeciego, powinny odpowiadać wymaganiom art. 11 oraz należeć do zrzeszenia, które je powołało.

Art. 17. Komisarz wyborczy wyznaczy termin, w którym mają być dokonane wybory przez każde z wyznaczonych w myśl art. 16 zrzeszeń, powinien on jednak przypadać po ustaleniu wyniku wyborów ogólnych.

W terminie tym zostanie zwołane przez władze zrzeszenia walne zebranie członków według przepisów, zawartych w statucie danego zrzeszenia.

Walnemu zebraniu, którego wyłącznym zadaniem będzie dokonanie wyborów, przewodniczy komisarz wyborczy lub wyznaczony przez niego członek głównej komisji wyborczej.

Wybory odbywają się i wynik ich ustala się w trybie, przewidzianym w statucie, a w razie istnienia regulaminu, w regulaminie danego zrzeszenia dla wyborów jego zarządu (rady).

Protokół z odbytych wyborów, zawierający ich wynik, ma być złożony do głównej komisji wyborczej, która podaje wynik wyborów do publicznej wiadomości.

Przeciw ważności wyborów, dokonanych w zrzeszeniu, każdy z członków tego zrzeszenia może wnieść zarzuty do Ministra Przemysłu i Handlu za pośrednictwem głównej komisji wyborczej w ciągu dni 7 od dnia ogłoszenia wyniku wyborów. Minister Przemysłu i Handlu może unieważnić wybory w całości lub w części jedynie z powodu uchybienia niniejszemu rozporządzeniu lub statutowi izby albo statutowi danego zrzeszenia, a w razie istnienia regulaminu, jego regulaminowi. Decyzja ta jest ostateczna; powinna ona zapaść przed upływem miesiąca, licząc od terminu określonego dla wnoszenia zarzutów. W razie unieważnienia należy zarządzić nowe wybory, które powinny się odbyć w ciągu czterech tygodni od daty zarządzenia.

Nominacja.

Art. 18. W czasie pierwszych wyborów do izby, przeprowadzanych na podstawie niniejszego rozporządzenia, oraz w odstępach sześcioletnich w czasie każdych drugich z kolei wyborów (art. 9) Minister Przemysłu i Handlu mianuje na lat sześć określoną w art. 8 liczbę radców.

W razie ustąpienia mianowanego radcy Minister Przemysłu i Handlu mianuje na jego miejsce inną osobę do końca danego okresu sześcioletniego. Po upływie kadencji ustępujący radcowie mogą być ponownie mianowani.

Nie mogą być mianowane osoby, będące na służbie państwowej, z wyjątkiem profesorów i nauczycieli zakładów naukowych oraz kierowników przedsiębiorstw państwowych.

Kooptacja.

Art. 19. Komisarz wyborczy zwołuje przed ukonstytuowaniem się izby pod swoim przewodnictwem zgromadzenie radców z wyboru i radców z nominacji, które rozstrzyga o kooptacji.

Zgromadzenie to może uchwalić kooptację mniejszej liczby osób, niż to zezwala art. 8, lub może powziąć uchwałę o zrezygnowaniu z prawa kooptacji. W obu tych wypadkach prawo kooptacji reszty lub pełnej ustawowo dozwolonej liczby radców przechodzi na izbę ukonstytuowaną, która może je wykonać w ciągu okresu swego urzędowania i której w tym okresie przysługuje ponadto prawo uzupełniającej kooptacji w razie ustąpienia kooptowanego członka przed właściwym terminem.

Zgromadzenie uchwała i kooptuje w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby radców z wyboru i radców z nominacji i to bezwzględną większością głosów.

Głosowanie kartkami zarządza się, jeżeli postawiono kilka wniosków, dotyczących osób, które mają być kooptowane.

Postanowienia ustępu trzeciego stosują się analogicznie do kooptacji, dokonywanej na plenarnym zebraniu przez izbę.

Zgromadzenie (ustęp pierwszy) odbywa się po pierwszych wyborach, przeprowadzonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, oraz w odstępach sześcioletnich po każdych drugich z kolei wyborach (art. 9).

Radcowie kooptowani pełnią swe czynności do końca sześcioletniego okresu, na którego początku lub w ciągu którego zostali kooptowani, poczem mogą być ponownie w tej samej drodze powołani.

Kooptowane mogą być osoby, które posiadają bierne prawo wyborcze do izby (art. 11), a jeżeli nie odpowiadają temu warunkowi, powinny mieć zasługi wobec gospodarstwa społecznego. Nie mogą być kooptowane osoby, będące na służbie państwowej, z wyjątkiem profesorów i nauczycieli zakładów naukowych i kierowników przedsiębiorstw państwowych.

Utrata i zawieszenie praw radcowskich.

Art. 20. Utrata praw radcowskich następuje w tych samych wypadkach, jakie przewidziane są w art. 12.

Prawa radcowskie podlegają zawieszeniu na czas trwania postępowania karno-sądowego z powodu karygodnego czynu określonego w art. 12 punkt 2).

Ukonstytuowanie izby.

Art. 21. Minister Przemysłu i Handlu wyznacza termin ukonstytuowania się izby w jej nowym lub odnowionym w połowie składzie.

Zwołane w tym terminie przez dotychczasowego prezesa izby, a w braku jego, przez komisarza wyborczego pierwsze plenarne zebranie izby otwiera przedstawiciel Rządu, poczem oddaje przewodnictwo najstarszemu wiekiem radcy, który niezwłocznie zarządza wybory prezesa i wice-prezesów z grona radców izby. Liczbę wice-prezesów oznaczy statut z tem, że z każdej sekcji wybrany będzie najmniej jeden wice-prezes.

Głosowanie odbywa się kartkami, o wyborze zaś rozstrzyga bezwzględna większość głosów. Do ważności wyborów wymagana jest obecność najmniej połowy radców izby.

Prezydjum (Zarząd).

Art. 22. Prezes i wice-prezesi izby wybierani są na lat 3 z prawem ponownego wyboru. Pełnią oni swe czynności do dnia wyboru swych następców. W razie ustąpienia przed właściwym terminem prezesa lub wice-prezesów izba dokonywa ponownego wyboru na te stanowiska na resztę ustanowionego okresu.

Prezes reprezentuje izbę nazewną, wykonuje lub czuwa nad wykonaniem uchwał izby, przestrzega, aby izba działała we właściwym sobie zakresie, zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia i statutu, ustala przedmioty obrad i ich porządek, przewodniczy na plenarnych zebraniach izby, jest odpowiedzialny za działalność biura izby.

Kolejność i sposób urzędowania wice-prezesów w zastępstwie prezesa izby określi statut.

Art. 23. Prezes i wice-prezesi tworzą prezydjum izby. Statut może postanowić uzupełnienie składu prezydjum dwu do czterech radcami wybranymi na okres i w trybie, przewidzianym dla wyborów prezesa i wice-prezesów, tworząc w ten sposób zarząd izby.

Prezydjum (zarząd) postanawia w imieniu izby w sprawach, które z pośród należących do zakresu działania izby (art. 4) oznaczy statut, wypowiada się w imieniu izby w formie opinii lub wniosków w sprawach niecierpiących zwłoki oraz rozstrzyga w sprawach wewnętrzno-administracyjnych izby.

Prezydjum (zarząd) składa sprawozdanie plenarnemu zebraniu, przed którym jest odpowiedzialne.

Bliższe postanowienia, dotyczące prezydjum (zarządu), zawiera statut.

Sekcje.

Art. 24. Radcowie izby tworzą zasadniczo dwie sekcje: przemysłową i handlową, przyczem górnictwo należy do sekcji przemysłowej, a przedsiębiorstwa finansowe, przewozowe, ekspedycyjne, ubezpieczeniowe, komisowe i pośrednictwo handlowe należą do sekcji handlowej.

Statut może ustalić większą liczbę sekcji, uwzględniając gałęzie gospodarcze o wybitnym znaczeniu w okręgu izby, jak np. sekcję bankowo-ubezpieczeniową, górniczą, żeglugi.

Zakres i sposób działania każdej sekcji ustali statut oraz regulaminy.

Radcowie.

Art. 25. Radcowie izby obowiązani są brać udział w zebraniach plenarnych oraz posiedzeniach sekcji, do której należą, i komisji, do których są wybrani, oraz opracowywać powierzone im referaty.

Radcowie izby sprawują swe czynności bezpłatnie, mają oni jedynie prawo do zwrotu kosztów, połączonych z wykonywaniem tych czynności.

Radcę, który bez usprawiedliwienia opuścił trzy z kolei zebrania plenarne, izba może uchwałą plenarnego zebrania pozbawić radcowstwa.

Taką uchwałą na wniosek prezesa izby może być radcowstwa pozbawiony radca, którego postępowanie dyskwalifikuje go jako członka izby, lub na którym ciąży ujemne orzeczenie obywatelskiego sądu honorowego.

W wypadkach, przewidzianych w ustępie trzecim i czwartym, pozbawienie radcowstwa radcy z nominacji następuje na skutek decyzji Ministra Przemysłu i Handlu, powziętej na wniosek prezesa izby.

Plenarne zebranie.

Art. 26. Plenarne zebrania izby odbywają się najmniej raz na kwartał. W każdym czasie mogą być zwołane zebrania na żądanie Ministra Przemysłu i Handlu lub na żądanie $\frac{1}{3}$ radców izby lub wreszcie według uznania prezesa izby.

Do ważności uchwał plenarnego zebrania wymagana jest obecność najmniej $\frac{1}{3}$ radców. Uchwały izby zapadają bezwzględną większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Uchwały, dotyczące statutu izby (art. 7) oraz pozbawienia radcowstwa (art. 25 ustępy: trzeci i czwarty), zapadają większością $\frac{2}{3}$ głosów w obecności $\frac{2}{3}$ radców izby.

Jeżeli uchwała plenarnego zebrania izby jest niezgodna z uchwałą jednej z sekcji, to prezes izby na żądanie tej sekcji powinien złożyć właściwej władzy obok uchwały plenarnego zebrania również i odmienną uchwałę sekcji wraz z uzasadnieniem.

Plenarne zebrania są jawne z wyjątkiem, gdy poufność zarządzi prezes lub zażąda jej większość obecnych radców oraz gdy przedmiotem obrad są sprawy osobiste.

Porządek dzienny obrad doręcza się radcom izby w statutowo określonym terminie. Poza porządkiem dziennym plenarne zebranie może obradować nad sprawami, które uchwałą swą uzna jako nagłe.

Z obrad każdego plenarnego zebrania sporządza się protokół, przyczem z obrad jawnych ogłasza się sprawozdanie.

Komisje, korespondenci izby.

Art. 27. Uchwałą plenarnego zebrania mogą być tworzone z pośród radców izby komisje niestałe, statut zaś może ustanowić komisje stałe, powołane do badania poszczególnych zagadnień lub spraw z oznaczonej dziedziny. Komisje opracowują sprawozdania i wnioski. Do udziału w komisjach mogą być dopuszczone osoby z poza grona radców izby z głosem doradczym.

Izba uchwałą plenarnego zebrania może mianować korespondentów izby z głosem doradczym.

Biurowo izby.

Art. 28. Przygotowawcze i wykonawcze prace, wynikające z zakresu działania izby, prowadzi biuro izby. Składa się ono z płatnych i zasadniczo stałych pracowników z dyrektorem na czele. Dyrektora izby mianuje Minister Przemysłu i Handlu z pośród trzech

kandydatów, przedstawionych przez prezydium (zarząd) izby z poza grona jej członków. Dyrektor izby podlega bezpośrednio prezesowi izby. Dyrektor kieruje sprawami biura, za którego działalność jest odpowiedzialny przed prezesem izby, oraz bierze udział we wszelkich, odbywających się w łonie izby, zebraniach i posiedzeniach, na których z upoważnienia prezesa referuje sprawy oraz wypowiada opinie z własnej inicjatywy lub na wezwaniu. Na wniosek dyrektora izby prezes izby powołuje pozostały personel biura.

Izba uchwała na plenarnym zebraniu statut urzędniczy, ustalający odpowiedzialność personelu biurowego, etaty urzędnicze, warunki powoływania pracowników biura izby, ich obowiązki i prawa oraz statut pensyjny tychże pracowników. Statuty powyższe nie mogą uchybiać obowiązującym przepisom ustawowym.

Współpraca izb.

Art. 29. Prezesi izb lub wyznaczeni przez nich członkowie prezydium (zarządu) mogą odbywać periodycznie wspólne obrady w celu ujednostajnienia stanowiska i współpracy izb w sprawach, które będą uznane przez nie za odpowiednie.

Budżet.

Art. 30. Izba uchwała co roku na plenarnym jawnym zebraniu preliminarz budżetowy na rok następny i przed dniem 15 września składa go do zatwierdzenia Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Preliminowana w budżecie suma wydatków izby w części, nie znajdującej pokrycia w samoistnych dochodach izby, pokrywa się z dodatku, przewidzianego w ustawie o państwowym podatku przemysłowym. Wysokość tego dodatku na rzecz izby określa każdorazowo Minister Przemysłu i Handlu w granicach, przewidzianych w obowiązującej ustawie o państwowym podatku przemysłowym.

Minister Przemysłu i Handlu ustali kategorie płatników państwowego podatku przemysłowego, od których pobierany dodatek ma być przekazywany izbie.

Izba prowadzi rachunek swych dochodów i rozchodów. Co roku przed końcem marca składa Ministrowi Przemysłu i Handlu zamknięcia rachunków za rok ubiegły oraz ogłasza je w swych sprawozdaniach.

Do nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości izby, zaciągania zobowiązań, obciążających budżet izby w latach następnych, oraz pobierania opłat za specjalne czynności przez izbę wykonywane niezbędna jest uchwała plenarnego zebrania, zatwierdzona przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Izby zwolnione są od wszelkich podatków i opłat w tym samym zakresie i w tych samych wypadkach, w jakich obowiązujące ustawy przewidują to w stosunku do związków samorządu terytorjalnego.

Sposób podpisywania aktów prawnych i pism izby określi statut.

Nazwa izby.

Art. 31. Nazwa „Izba Przemysłowo-Handlowa w” przysługuje tylko organizacjom, utworzonym na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Stowarzyszenia, mające na celu rozwój stosunków handlowych z zagranicą, mogą nosić nazwę „Polsko- Izba Handlowa”.

Istniejące stowarzyszenia, których nazwa jest sprzeczna z postanowieniem ustępu drugiego, powinny w ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dostosować ją do postanowień niniejszego artykułu. W razie zaniechania tego odpowiednia zmiana nazwy zostanie dokonana przez Ministra Spraw Wewnętrznych na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu.

Rozwiązanie izby.

Art. 32. Izba może być rozwiązana uchwałą Rady Ministrów na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu, jeżeli narusza ustawy, a w szczególności przepisy niniejszego rozporządzenia, lub zagraża interesom Państwa.

W razie rozwiązania izby należy przeprowadzić nowe wybory w ciągu 6 miesięcy. Równocześnie z rozwiązaniem izby Minister Przemysłu i Handlu mianuje na czas przejściowy komisarza, zarządzającego sprawami izby.

Postanowienia przejściowe i wykonawcze.

Art. 33. W dniu ukonstytuowania się nowych izb na podstawie niniejszego rozporządzenia w województwach, obejmujących okręgi dotychczasowych izb w Krakowie, Lwowie, Brodach, Poznaniu, Bydgoszczy, Grudziądzu i Toruniu, wymienione izby przestają istnieć z mocy prawa. Do dnia tego działają one na mocy dotychczasowych przepisów.

Jednocześnie w dniu tym tracą moc obowiązującą: w b. dzielnicy austriackiej ustawa z dnia 29 czerwca 1868 r. (Dz. P. P. № 85) o organizacji izb handlowych i przemysłowych, zaś w b. dzielnicy pruskiej ustawa z dnia 24 lutego 1870 r. o izbach handlowych (Zb. Ust. s. 134 w brzmieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1897 r.—Zb. Ust. s. 343), zmieniona rozporządzeniem Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 25 listopada 1919 r. (Tygodnik Urzędowy № 67, poz. 165) w przedmiocie izb przemysłowo-handlowych.

Majątek ruchomy i nieruchomy dotychczasowych izb, wszystkie ich należności i zobowiązania przechodzą na izby nowopowstałe. Nowopowstałe izby przejmują w szczególności na swój etat stałych pracowników dotychczasowych izb przy uwzględnieniu nabytych przez nich praw, wynikających ze stosunku służbowego.

W razie sporu co do podziału majątku dotychczasowej izby między nowopowstałe izby — rozstrzyga Minister Przemysłu i Handlu.

Na rzecz izb, o utworzeniu których wydane zostanie zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, może być pobrany w tymże roku dodatek do państwowego podatku przemysłowego w innym terminie, niż to przewiduje art. 30 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. № 79, poz. 550).

Art. 34. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu oraz właściwym ministrom.

Art. 35. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Wejście w życie niniejszego rozporządzenia w województwie śląskiem zależy od uchwały Sejmu Śląskiego stosownie do art. 8 a) ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny województwa śląskiego (Dz. U. R. P. № 75, poz. 497), uzupełnionej ustawą Konstytucyjną z dnia 8 marca 1921 roku (Dz. U. R. P. № 26, poz. 146).

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

592.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 15 lipca 1927 r.

zmieniające i uzupełniające postanowienia ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. W ustawie z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. № 92, poz. 530) wprowadza się następujące zmiany i uzupełnienia:

1) ustępowi pierwszemu art. 1 nadaje się brzmienie następujące:

„Przepisy ustawy niniejszej stosują się do mianowanych przez właściwe władze państwowe:

a) nauczycieli szkół państwowych i publicznych, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, — z wyjątkiem nauczycieli szkół akademickich i szkół, uznanych za równorzędne ze szkołami akademickimi, oraz

b) nauczycieli publicznych ludowych szkół rolniczych, podległych Ministrowi Rolnictwa”;

2) w punkcie 2 ustępu drugiego art. 8 skreśla się słowa: „naukowe i”, a dodaje się słowa: „dla danej kategorii szkół”; w ustępie trzecim tegoż artykułu zamiast słów: „państwowych, publicznych i prywatnych” stawia się słowa: „państwowych i publicznych oraz prywatnych”;

3) między ustępy: trzeci i czwarty art. 8 wstawia się nowy ustęp o brzmieniu:

„Z pracy w szkołach państwowych lub publicznych w charakterze nauczyciela kontraktowego uwzględnia się tylko te okresy czasu, w ciągu których nauczyciel uczył co najmniej po 14 godzin tygodniowo”;

4) w art. 9 skreśla się słowa: „nauczycielskich i wychowawczych”, a na ich miejsce stawia się słowo: „służbowych”;

5) w art. 10 słowo: „jak” zmienia się na słowo: „jaki”;

6) między ustępy trzeci i czwarty art. 11 wstawia się nowy ustęp o brzmieniu: „Mianowanymi na stałe posady w drodze konkursu mogą być tylko nauczyciele stali (art. 8)”;

7) w końcu art. 11 dodaje się nowy ustęp o brzmieniu:

„Postanowienia artykułu niniejszego nie mają zastosowania do duchownych nauczycieli religii katolickiej”;

8) w wierszach: pierwszym i drugim ustępu pierwszego art. 12 po słowie: „szkoły” dodaje się słowo: „powszechnej”;

9) w ustępie pierwszym art. 13 między słowami: „służby” i „ma” wstawia się słowo: „w razie mianowania na podstawie art. 3 albo ustępów: trzeciego lub czwartego art. 12”; w ustępie drugim art. 13 słowa: „bezpośrednio przełożonej władzy, która” zmienia się na słowa: „bezpośredniego przełożonego, który”;

10) art. 15 otrzymuje brzmienie następujące:

„Terminem, od którego liczy się służba nauczycielska, o ile nie była przerywana, jest termin oznaczony w pierwszym bez względu na kategorię szkół piśmie nominacyjnym, lub — w braku takiego oznaczenia — dzień rzeczywistego objęcia służby.

W razie bezpośredniego przejścia do służby nauczycielskiej z państwowej służby cywilnej, na którą niniejsza ustawa nie rozciąga się, lub ze służby wojskowej — czas służby nauczycielskiej liczy się — o ile ustawa niniejsza inaczej nie stanowi, — od dnia zwolnienia od poprzednich obowiązków służbowych.

Jeżeli służba nauczycielska była przerywana, to terminem, od którego liczyć się będzie, jest termin oznaczony w pierwszym po ostatniej przerwie piśmie nominacyjnym lub — w braku takiego oznaczenia — dzień rzeczywistego objęcia służby w ostatnim jej okresie.